

בית המשפט העליון

רע"א 4962/19

לפני : כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופטת י' וילנר

המבקשים : 1. לוקי בניה ופיתוח בע"מ
2. ישראל נבו

נגד

המשיבים : 1. דורי דנקנר
2. דניאל אלחדף
3. יצחק פריצקר
4. בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בת"א 24102-04-18, מיום 19.6.2019, שניתנה על-ידי כב' השופט ג' גונטובניק

בשם המבקשים : עו"ד רנה שבולת
בשם המשיבים 1-3 : עו"ד משה פרייליך
בשם המשיב 4 : עו"ד ישראל בכר

פסק-דין

השופטת י' וילנר:

האם בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בהודעה לצד שלישי אשר הסכום הנתבע במסגרתה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום? זו השאלה העומדת במרכז הדיון שלפנינו.

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ג' גונטובניק) בת"א 24102-04-18 מיום 19.6.2019, בגדרה נדחתה בקשת המבקשים לסלק על הסף הודעה לצד שלישי אשר הוגשה נגדם בגין סכום של 1.5 מיליון ש"ח.

2. ביום 15.4.2018 הגיש המשיב 4 (להלן: התובע) תביעה למתן פסק דין הצהרתי וסעד כספי נגד המשיבים 1-3 (להלן יחד: הנתבעים), אשר סכומה הועמד על סך של 3 מיליון ש"ח (להלן: התביעה העיקרית). במסגרת התביעה האמורה, טען התובע כי יש לאכוף את התחייבות הנתבעים בהסדר חוב שנחתם ביניהם, לפיו עליהם לפרוע את חובה של המבקשת – חברת לוקי בניה ופיתוח בע"מ – כלפיו, וזאת מכוח ערבותם לחוב האמור (להלן בהתאמה: החוב והחברה).

בכתבי הגנתם, טענו הנתבעים, בין היתר, כי בהתאם להוראות חוק הערבות, התשכ"ז-1967, הם מופטרים מהתחייבותם לפירעון חוב החברה. לצד זאת, ומבלי שיהיה בכך משום הסכמה לטענות שהועלו כלפיהם במסגרת התביעה העיקרית, הגישו הנתבעים ביום 13.2.2019 הודעה לצד שלישי נגד המבקשים – החברה ובעל השליטה בה (להלן: ההודעה לצד שלישי). בהודעה האמורה נטען כי על המבקשים לשפות את הנתבעים בסך של 1.5 מיליון ש"ח, ככל שהאחרונים יחויבו בתשלום כלשהו לפירעון חוב החברה במסגרת התביעה העיקרית.

3. ביום 4.4.2019 הגישו המבקשים בקשה לסילוק ההודעה לצד שלישי על הסף, וזאת בטענה כי בית המשפט המחוזי נעדר סמכות עניינית לדון בה. נטען כי בהתאם להוראת סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), בית משפט השלום הוא המוסמך לדון בתביעה אזרחית אשר סכומה אינו עולה על 2.5 מיליון ש"ח, ומשכך, סכום ההודעה לצד שלישי בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום, וממילא אינו מצוי בתחום סמכותו השיורית של בית המשפט המחוזי הקבועה בסעיף 40(1) לחוק בתי המשפט. בהקשר זה, הפנו המבקשים לפסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 336/99 דלתא להשקעות ולמסחר (קרני שומרון) בע"מ נ' בית-המשפט לעניינים מקומיים באריאל, פ"ד נה(3) 246 (2001) (להלן: עניין דלתא), בו צוין כי אין בכוחן של תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקנות), אשר מסדירות את הליך ההודעה לצד שלישי, כדי להרחיב את הוראות חוק בתי המשפט התוחם את גבולות הסמכות העניינית, שכן התקנות מצויות במדרג נורמטיבי נמוך יותר.

עוד טענו המבקשים כי בעוד שחוק בתי המשפט קובע בסעיף 40(1) כי בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעה שכנגד אשר סכומה נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח, הרי

שהוראות חוק זה אינן מכילות הסמכה דומה ביחס להודעה לצד שלישי. משכך, נטען כי יש להסיק מכך קיומו של הסדר שלילי, וכי לא ניתן להרחיב את סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי, כך שזו תחול אף על הודעה לצד שלישי, בהיעדר הסמכה מפורשת לכך בחוק בתי המשפט.

4. הנתבעים טענו בתשובתם כי ההודעה לצד שלישי היא בגדר נספח לתביעה העיקרית, ומשכך הסמכות העניינית של בית המשפט המחוזי לדון בהודעה נגזרת מסמכותו העניינית לדון בתביעה העיקרית. לעניין זה, הפנו הנתבעים לע"א 775/75 צרקלביץ נ' אלנבולטי, פ"ד ל(3) 102 (1976), שם קבע בית משפט זה כי הסמכות המקומית לדון בהודעה לצד שלישי נובעת מן הסמכות המקומית לדון בתביעה העיקרית, וזאת משום שההודעה לצד שלישי היא בבחינת נספח לה ומטעמי יעילות דיונית. עוד טענו הנתבעים כי אין באמירות בעניין דלתא עליהן נסמכים המבקשים כדי לקבוע הלכה מחייבת בעניין הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי, שכן מדובר באמירות אשר לא שימשו בסיס להכרעה באותו עניין.

התובע, מצדו, הודיע כי הוא מותיר את ההכרעה בבקשה לסילוק על הסף לשיקול דעתו של בית המשפט.

5. בתגובתם לתשובת הנתבעים הבהירו המבקשים כי עניין צרקלביץ – אליו, כאמור, הפנו הנתבעים בתשובתם – נוגע אך לסוגיית הסמכות המקומית; וכי במובחן מסוגיה זו, אשר מוסדרת בתקנות, הרי שהסמכות העניינית מוסדרת בחוק בתי המשפט, ומשכך אין להקיש מההכרעה בעניין צרקלביץ לענייננו. כמו כן, טענו המבקשים כי קביעת בית משפט זה בעניין דלתא אכן מהווה הלכה מחייבת, והוסיפו כי אף אם יש לראות בפסק הדין שניתן בעניין צרקלביץ כסותר את האמור בעניין דלתא, הרי שהיא המאוחרת בזמן מבין הקביעות האמורות, ולכן גוברת.

החלטת בית המשפט המחוזי

6. בהחלטה מיום 19.6.2019 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת המבקשים לסילוק ההודעה לצד שלישי על הסף, וקבע, בעיקרו של דבר, כי אין לראות בשתיקת חוק בתי המשפט לעניין הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי משום הסדר שלילי, אלא כהסדר משתמע ולחלופין כחֶסֶר (לאקונה) אשר ניתן להשלמה על-ידי הוראות התקנות בסוגיה זו. בתוך כך, קבע בית המשפט המחוזי כי בהתאם להוראת תקנה 216 לתקנות, ניתן להגיש הודעה לצד שלישי ככל שקיימת זיקה בינה לבין התביעה העיקרית,

ולפיכך, גם אם סכומה נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח, היא באה בגדרי סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי. עוד צוין כי התייחסותו של בית משפט זה בעניין דלתא למדרג הנורמות המסדירות את סוגיית הסמכות העניינית וההודעה לצד שלישי – אינה מהווה הלכה מחייבת, שכן לא שימשה בסיס לשם ההכרעה באותו עניין.

בית המשפט המחוזי הוסיף כי התוצאה אליה הגיע עולה בקנה אחד אף עם שיקולים של יעילות דיונית, שכן פיצול הדיון בין התביעה העיקרית לבין ההודעה לצד שלישי יביא להימשכות בירורה של המחלוקת בין כלל הגורמים המעורבים בה; ישית עלויות כבדות על הצדדים להליך; יטיל עומס כבד על המערכת השיפוטית; ואף עלול להוביל לפסיקות סותרות של הערכאות השונות אשר יידרשו למחלוקת הנדונה.

על החלטה זו מוסבת בקשת רשות הערעור שלפנינו.

הבקשה דנן

7. בבקשתם שבים המבקשים על טענותיהם לפני בית המשפט המחוזי, וטוענים כי שתיקתו של חוק בתי המשפט לעניין הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי מהווה הסדר שלילי, וזאת בפרט נוכח החרגתה המפורשת של התביעה שכנגד מכללי הסמכות העניינית ה"רגילים" במסגרת חוק זה. בתוך כך, סומכים המבקשים ידיהם על האמור בעניין דלתא – המהווה לדידם הלכה מחייבת, ומבהירים כי מאחר שכללי הסמכות העניינית נקבעו בחוק בתי המשפט, לא ניתן להרחיב את גדרי סמכות זו על-ידי פרשנות, אלא בחוק. עוד טוענים המבקשים כי בענייננו, פיצול הדיון לא יפגע ביעילות הדיונית, כי אם יביא דווקא לחיסכון במשאבים ויפשט את ההליכים, שכן התביעה העיקרית וההודעה לצד שלישי מבוססות על עילות שונות לחלוטין. אעיר כבר עתה כי טענה זו לא הועלתה על ידי המבקשים בטיעונם בבית המשפט המחוזי וממילא לא אדרש לה.

8. מנגד, סומכים הנתבעים ידיהם על החלטת בית המשפט המחוזי, ושבים על טענותיהם בדבר היעילות הדיונית המושגת באמצעות משלוח הודעה לצד שלישי, ואשר מצדדת בפרשנות הוראות הדין הרלוונטיות, כך שההודעה תתברר בפני בית המשפט המחוזי הדן בתביעה העיקרית.

למען שלמות התמונה, יוער כי בהתאם לעמדתו בהליך שהתקיים בבית המשפט המחוזי, הודיע התובע כי הוא מותיר את ההכרעה בבקשה דנן לשיקול דעתו של בית המשפט ובלבד שזו לא תעכב את בירור התביעה העיקרית.

9. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובתשובות לה, ולאחר שנתתי לצדדים הזדמנות לטעון בעניין החלת תקנה 410 לתקנות ושוכנעתי כי לא תיפגענה זכויותיהם כבעלי דין אם אנהג בהתאם לאמור בתקנה זו, אציע לחבריי לקבל את בקשת רשות הערעור ולדון בה כאילו ניתנה רשות לערער והוגש ערעור על-פיה. אקדים ואומר כי אני סבורה שדין הערעור להידחות – כפי שיבואר להלן.

המסגרת הנורמטיבית והצגת הבעיה

10. נפתח בלשון החוק. סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט מגדר את סמכותו העניינית של בית משפט השלום, ומורה כי:

”(א) בית משפט שלום ידון באלה:

[...]

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה [...]” (ההדגשה הוספה, י.ו.)

לצדו, מסדיר סעיף 40(1) לחוק בתי המשפט את סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי, וקובע כך:

”בית משפט מחוזי ידון באלה:

(1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום;...”

הנה כי כן, לבית המשפט המחוזי נתונה סמכות שיורית לדון בכל עניין אזרחי או פלילי אשר אינו מצוי בסמכותו העניינית של בית משפט השלום, וכן בכל עניין שאינו מסור לסמכותה הייחודית של ערכאה שיפוטית אחרת (ראו גם: סעיף 40(2) לחוק בתי המשפט).

11. ואולם, המחוקק כלל אינו מזכיר בחוק בתי המשפט את הליך ההודעה לצד שלישי, וממילא אף אינו קובע מהי הערכאה לה נתונה הסמכות העניינית לדון בהליך זה. מצב דברים זה עשוי לעורר קושי כאשר התביעה העיקרית מצויה בגדר סמכותו של בית המשפט המחוזי (מחמת שוויה העולה על 2.5 מיליון ש”ח), ואילו שווי ההודעה לצד

שלישי נמוך מ-2.5 מיליון ש"ח, ומשכך, לכאורה, נתונה היא לסמכותו של בית משפט השלום, כבענייננו.

12. על פני הדברים, ניתן היה להשיב על שאלה זו בפשטות, וזאת ככל שתתקבל הגישה לפיה ההודעה לצד שלישי אינה באה בגדר "תביעה" – כאמור בסעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט. מנקודת מבט זו, ניתן היה לקבוע כי לא בכדי לא ראה המחוקק צורך להסדיר באופן מובחן את הסמכות העניינית הנוגעת להודעה לצד שלישי, שכן מדובר בהליך שאינו עומד בפני עצמו ונבלע כל כולו בתביעה העיקרית, וממילא מצוי בסמכותו של בית המשפט המוסמך לדון בתביעה העיקרית – אם שלום, אם מחוזי – הכול לפי שוויה של התביעה.

ואולם, לא ראיתי להידרש לשאלת גדריה של "תביעה" לפי סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט, והאם הודעה לצד שלישי באה בכלל מונח זה, שכן בין כך ובין כך, מצאתי כי גם פרשנות הרואה בהודעה לצד שלישי כ"תביעה" על-פי סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט, מובילה בסופו של דבר לכלל מסקנה כי הסמכות העניינית לדון בהודעה זו תהא נתונה לערכאה הדנה בתביעה העיקרית. אבאר את דבריי.

13. כאמור לעיל, שתיקתו של חוק בתי המשפט בכל הנוגע לסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי, עלולה לעורר קושי במקרים בהם התביעה העיקרית וההודעה המוגשת בגדרה נתונות, מחמת שוויין, לסמכותן של ערכאות שונות.

14. הקושי הטמון בשתיקתו האמורה של המחוקק, מתחדד ביתר שאת נוכח התייחסותו המפורשת להליך ייחודי אחר המצטרף לעתים לתביעה "רגילה", והוא הליך התביעה שכנגד. כך, נקבע בסעיף 51(א)(4) כי בית משפט השלום מוסמך לדון אף ב"תביעה-שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה-שכנגד אשר יהיה [...] "(ההדגשה הוספה, י.ו.). באופן דומה, נקבע בסיפא של סעיף 40(1) לחוק בתי המשפט, כי בסמכותו של בית המשפט המחוזי לדון אף בתביעה שכנגד אשר הוגשה בתביעה המתבררת לפניו, גם אם זו כשלעצמה מצויה בסמכותו של בית משפט השלום.

15. אם כן, חוק בתי המשפט מחריג את הליך התביעה שכנגד מכללי הסמכות העניינית ה"רגילים" שנקבעו בסעיפים 51(א)(2) (סמכות בית משפט השלום) ו-40(1) לחוק בתי המשפט (סמכות בית המשפט המחוזי), ולצד זאת, שותק בכל הנוגע לערכאה

לה נתונה הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי, וממילא אינו מחריג את הליך ההודעה לצד שלישי מתחולתם של כללי הסמכות העניינית כאמור.

כמבואר לעיל, שתיקה זו של המחוקק היא מקור המחלוקת בין הצדדים בענייננו. כך, בעוד שהמבקשים טוענים כי יש להבין את השתיקה האמורה כהסדר שלילי, לפיו המחוקק ביקש לקבוע את הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי על-פי שווי ההודעה, ללא קשר לערכאה בה מתבררת התביעה העיקרית; הרי שהנתבעים רואים בשתיקת המחוקק כחֶסֶד, אותו יש להשלים באמצעות פרשנות תכליתית המובילה לכלל מסקנה לפיה הודעה לצד שלישי תתברר יחד עם התביעה העיקרית, וזאת אף אם שווי ההודעה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום.

16. בטרם דיון לגופם של דברים, ראוי לציין כי בפסק דינו של בית משפט זה בעניין דלתא חיווה השופט י' זמיר דעתו כי אין להחריג את ההודעה לצד שלישי מכללי הסמכות העניינית ה"רגילים" שנקבעו בחוק בתי המשפט. השופט זמיר תמך את עמדתו האמורה במדרג הנורמטיבי שבין כללי הסמכות העניינית – המוסדרים בחקיקה ראשית, לבין ההוראות הנוגעות להליך ההודעה לצד שלישי אשר קבועות בחקיקת משנה בלבד. בשל חשיבות הדברים לענייננו אביאם כלשונם:

”קביעת הסמכות העניינית של בתי-המשפט בישראל בחוק (להבדיל מחקיקת משנה) משפיעה, כמובן, על התוקף ועל הפרשנות של חקיקת משנה המסדירה אף היא את הסמכות של בתי-משפט אלה, באופן המקנה עדיפות לכללי הסמכות העניינית שנקבעו בחוק. [...] בהתאם לגישה זאת, נתבע המבקש מבית-משפט בישראל סעד כלפי צד שלישי ניצב בפני קושי אם הסעד או העילה לקבלת הסעד אינם מסורים לסמכות העניינית של אותו בית-משפט. עיקר הקושי נובע מן הפער במעמד של הנורמה הקובעת את גבולות הסמכות העניינית של בית-המשפט (חוק) לבין המעמד של הנורמה המסדירה מתן הודעה לצד שלישי (תקנה) [...] אכן, אלמלא ההבדל במעמד הנורמות לא היה קושי לראות בתקנה המסדירה את מתן ההודעה לצד שלישי דין מיוחד בנוגע לסמכות העניינית, הגובר על הדין הכללי בנוגע לסמכות זאת [...] כיוון שכללי הסמכות העניינית של בתי-המשפט בישראל נקבעו בחוק, ולא בתקנות, נראה שאין להרחיב את הסמכות העניינית של בית-המשפט באמצעות תקנות” (שם, בעמודים 256-257).

עם זאת, יוער כי עמדתו האמורה של השופט זמיר לא היתה לחלק מן ההכרעה בעתירה שנדונה שם, ומשכך היא אינה מהווה הלכה מחייבת, כי אם אמרת אגב (obiter dictum) בלבד (ראו אף את דבריו המפורשים של השופט זמיר שם, בעמוד 256).

מכל מקום, המקרה אשר נדון בעניין דלתא לא עסק באופן ישיר בסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי הנובעת משוויו של הסעד הכספי הנתבע בגדרה – בהתאם ל”מבחן הסעד” הקבוע בסעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט, אלא בהודעה לצד שלישי אשר, על פני הדברים, מצויה בגדר סמכותן של ערכאות שיפוט ייחודיות – בתי המשפט לעניינים מקומיים באזור. בהקשר זה, יובהר כבר עתה כי במסגרת ההכרעה בענייננו נידרש אך לשאלת סמכותו של בית המשפט המחוזי לדון בהודעה לצד שלישי המצויה, מחמת שוויו הכספי, בגדר סמכותו של בית המשפט השלום. ואולם, השאלה, המעניינת כשלעצמה, אשר עניינה בסמכות לדון בהודעה לצד שלישי הנתונה לסמכות העניינית של ערכאות שיפוט ייחודיות – אינה מתעוררת בענייננו, ומשכך נותר את ההכרעה בה לעת מצוא.

17. בחלוף השנים ניתן למצוא הכרעות שונות של הערכאות הדיוניות המבוססות על עמדתו של השופט זמיר בעניין דלתא (ראו: בש”א (מחוזי חי’) 3020/07 שירותי בריאות כללית נ’ המוסד לביטוח לאומי (28.10.2007); ת”א (מחוזי מרכז) 23612-08-19 מג”ק קרמיק בע”מ נ’ עוז גוס בע”מ (31.3.2011); ה”פ (מחוזי חי’) 31439-02-19 ורדי נ’ בן לולו (14.5.2019)), וזאת תוך יישומה אף כאשר התעוררה שאלת הסמכות לדון בהודעה לצד

שלישי המצויה, מחמת שוויה, בסמכותו של בית משפט השלום (ראו למשל: ת"א (מחוזי י-ם) 58376-06-13 עדיאלי בע"מ נ' בנייני בר-אמנה חברה לבניין ופיתוח בע"מ (6.7.2014); ראו גם: אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 794 (מהדורה שתיים-עשרה, 2015), המפנה בה"ש 26 לעניין דלתא; כן השוו להסתייגותו של השופט י' עמית מעמדת השופט זמיר, וזאת נוכח ההסדר הקבוע בחוק בתי המשפט לעניין הסמכות העניינית לדון בתביעה שכנגד: ת"א (מחוזי חי') 665/04 דבי נ' נילי, פסקה 13 (13.12.2005)).

ואולם, בית משפט זה טרם קבע הלכה מחייבת בסוגיית הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי אשר הסעד הכספי הנתבע במסגרתה מצוי בגדר סמכותו העניינית של בית משפט השלום. נדמה, אפוא, כי בשלה העת להכרעה.

שתיקת המחוקק – תִּסְרָ וְלֹא הִסְדֵּר שְׁלִילִי

18. כפי שיבואר להלן, אני סבורה כי אין לפרש את שתיקת חוק בתי המשפט ביחס לסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי כהסדר שלילי אלא כתִּסְרָ, אותו יש להשלים באמצעות כללי הפרשנות הנהוגים. זאת, הן נוכח לשון התקנות המסדירות את הליך ההודעה לצד שלישי והתכליות הדיוניות שביסודן, והן נוכח תכלית כללי הסמכות העניינית בחוק בתי המשפט.

(א) לשון התקנות – הודעה לצד שלישי כהליך הכרוך אחר התביעה העיקרית

19. הודעה לצד שלישי היא הליך בו רשאי נתבע לנקוט כלפי צד שלישי, על-מנת לתבוע ממנו השתתפות או שיפוי בגין חיוב העלול להיות מוטל עליו במסגרת התביעה העיקרית – כולו או מקצתו. על אופיו ומהותו של הליך ההודעה לצד שלישי כהליך הכרוך אחר התביעה העיקרית, נוכל ללמוד, בראש ובראשונה, מלשון ההוראות המסדירות אותו בפרק י"ז לתקנות.

20. תקנה 216 לתקנות קובעת את הנסיבות שבהן עומדת לנתבע הזכות להגיש הודעה לצד שלישי, וזו לשונה:

"בתובענה שנפתחה במסירת כתב תביעה והוגש בה כתב הגנה, רשאי נתבע ליתן לכל אדם, לרבות אדם שהוא בעל דין בתובענה, הודעה לצד שלישי במקרים אלה:

(1) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי להשתתפות או לשיפוי ממנו בשל כל סעד שייפסק נגדו בתובענה;

- (2) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי כלפיו לסעד הכרוך בנושא התובענה והוא בעיקרו כסעד שמבקש התובע;
- (3) כששאלה או פלוגתה בין הנתבע לצד השלישי הכרוכה בנושא התובענה היא בעיקרה כזו השנויה במחלוקת בין התובע לנתבע, ומן הראוי שתיפתר גם ביניהם לבין הצד השלישי" (ההדגשות הוספו, י.ו.).

אנו מוצאים, אפוא, כי נקודת המוצא העולה מלשון הרישא לתקנה זו, היא שמשלוח הודעה לצד שלישי תתאפשר רק "בתובענה שנפתחה", היינו, במסגרת התביעה העיקרית. בהתאם, אף קבע בית משפט זה בעניין צרקלביץ כי הודעה לצד שלישי "מופיעה בתקנות כזרוע היוצאת מהגוף הראשי – 'התובענה' שהוגשה כבר" (ראו שם, בעמוד 106). עוד נקבע בהתבסס על לשון התקנה האמורה כי הודעה לצד שלישי "לפי מהותה הינה תובענה מותנית", שכן, ההכרעה בהודעה לצד שלישי תידרש רק ככל שתתקבל תביעתו העיקרית של התובע (ראו: ע"א 81/89 גולן נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(3) 824, 832 (1991); וכן, ראו: ע"א 145/71 ורמברנד נ' אגולסקי, פ"ד כה(2) 457, 462 (1971); ע"א 4980/01 כהן נ' גלאס, פ"ד נח(5) 625, 630 (2004); בש"א 8904/05 גרניט הנדסה לתעשייה נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פסקה 10 (2.7.2006); רע"א 4430/07 דגון בתי ממגורות לישראל בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט, פסקה 3 (26.6.2007); רע"א 7205/12 אקולין טכנולוגיות (98) בע"מ נ' EAZ PRODUCTS INC DRI, פסקה 14 (11.9.2014); גורן, בעמוד 792).

לא זו אף זו, משלוח הודעה לצד שלישי מותנה בהגשת כתב הגנה במסגרת התביעה העיקרית, שאחרת, עלול להינתן פסק דין בהיעדר הגנה במחלוקת שבין התובע לנתבע, ו"לא יהיה להודעה לצד השלישי במה להיתלות, שהרי ההודעה לצד השלישי היא בבחינת תובענה נספחת" (ראו: משה קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי: הלכה ומעשה כרך ב 1040 (מהדורה חמש-עשרה, 2007)). עוד צוין בפסיקה בהקשר זה, כי יש להבין את האפשרות העומדת בפני הנתבע למשלוח הודעה לצד שלישי כ"זכות הנלווית לזכות להגיש כתב הגנה [בתביעה העיקרית, י.ו.]" (ראו והשוו: רע"א 507/97 שיכון ופיתוח לישראל בע"מ נ' סביון, פ"ד נא(2) 656, 659 (1997)).

21. חיזוק משמעותי לאופייה האמור של הודעה לצד שלישי ניתן למצוא גם בתקנה 221 לתקנות, הקובעת כי לצד זכותו של צד שלישי להתגונן מפני ההודעה שהגיש נגדו הנתבע, הוא זכאי אף להגיש כתב הגנה החולק על התביעה העיקרית (ראו גם: תקנה 23(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ח-2018 (להלן: התקנות החדשות). זאת, כפי שהוטעם בפסיקה, מאחר ש"בהיכשל התביעה הזאת יהיה הצד השלישי ממילא פטור מכל

אחריות כלפי הנתבע" (ראו: ה"מ 43/54 שמרל נ' גרוסמן, פ"ד ח 417, 420-419 (1954);
 וכן ראו: יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי 640-639 (מהדורה שביעית, 1995)). משכך,
 פרשנות לפיה מחמת כללי הסמכות העניינית הרגילים אין לדון בהודעה לצד שלישי
 במאוחד עם התביעה העיקרית, תשלול מן הצד השלישי זכות מהותית הנתונה לו –
 להתגונן מפני התביעה העיקרית. לכך יש להוסיף, כי על-פי הסיפא לתקנה 221 לתקנות,
 צד שלישי אשר לא הגיש כתב הגנה כאמור, רואים אותו כאילו הודה לא רק בתוקפו של
 פסק דין לזכות הנתבע נגדו, אלא גם כאילו הודה בתוקפו של פסק דין לזכות התובע נגד
 הנתבע (ראו גם: ע"א 101/88 אנדרס – תכנון הנדסה ובניה בע"מ נ' אילוז, פ"ד מד(2) 582,
 588 (1990)).

22. אף מלשון הוראות נוספות שאנו מוצאים בפרק י"ז לתקנות, ניתן ללמוד על
 מהותו כנלווה לתביעה העיקרית. כך, תקנה 220 לתקנות דורשת מן הנתבע לצרף
 להודעתו לצד השלישי העתקים מכתבי הטענות אשר הוגשו במסגרת התביעה העיקרית
 (ראו: תקנה 220 (א) לתקנות; ראו גם: תקנה 23 (ב) לתקנות החדשות); וכן להמציא העתק
 מן ההודעה אף לשאר בעלי הדין במסגרת התביעה העיקרית. עוד נדרש הנתבע, ככלל,
 להגיש את הודעתו לצד השלישי בתוך פרק הזמן שנקבע להגשת כתב הגנתו במסגרת
 התביעה העיקרית (ראו: תקנה 220 (ב) לתקנות), וזאת, כפי שהוסבר בפסיקה, על-מנת
 שלא לעכב את הדיון בתביעתו העיקרית של התובע (ראו: ה"מ 511/73 הורוביץ נ' ויכר,
 פ"ד כז(2) 751, 753 (1973); עניין צרקלביץ, בעמוד 106; ראו גם: זוסמן, בעמוד 640).

23. עוד אעיר לעניין זה כי מהותו של הליך ההודעה לצד שלישי ככרוך אחר התביעה
 העיקרית, משתקפת אף ביתר שאת מנוסח התקנות החדשות, שטרם נכנסו לתוקף. כך,
 תקנה 22 לתקנות החדשות שכותרתה "הודעה לצד שלישי", קובעת כדלקמן:

"נתבע רשאי ליתן הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים
 שבהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע
 פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר
 עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד
 השלישי, הכרוכה בנושא התובענה, ומן הראוי לבררה
 במשותף" (ההדגשה הוספה, י.ו.).

הנה כי כן, הגם שכאמור, התקנות החדשות טרם נכנסו לתוקפן, הרי שהן מהוות
 עבור השופט-הפרשן אמצעי נוסף להתחקות אחר עמדתו של מחוקק המשנה ביחס להליך
 ההודעה לצד שלישי, לפיה ראוי כי הליך זה יתברר במשותף עם התביעה העיקרית (וכן
 ראו תקנה 23(ד)).

24. מכל האמור עד כה, עולה כי לשון התקנות שבהן מוסדר הליך ההודעה לצד שלישי מלמדת על מהותו של ההליך כנלווה למחלוקת העיקרית שבין התובע לנתבע, ולמעשה כרוך אחריה באופן שאין לו חיות משל עצמו. מסקנתי זו נתמכת גם בתכלית היעילות הדיונית העומדת בבסיס כללי הסמכות העניינית שבחוק בתי המשפט וביסודו של הליך ההודעה לצד שלישי – אשר אליה נידרש כעת.

(ב) תכלית היעילות הדיונית של כללי הסמכות העניינית בחוק בתי המשפט

25. המבחן על-פיו נחלקות סמכויותיהן של ערכאות השיפוט האזרחיות הוא מבחן הסעד, בגדרו יש לבחון מהו שווי הסעד המבוקש בתובענה, וזאת מבלי להידרש למהותה ולטיבה. אמנם נכון, כי מבחן טכני מעין זה אינו מתיישב היטב עם תפיסה מהותית של כללי הסמכות העניינית, הרואה בחלוקת הסמכויות משום אמצעי לניתוב תובענות על-פי מומחיות וכשירות השופטים בערכאות השונות. ואולם, חרף האמור, בחר המחוקק בחוק בתי המשפט לדבוק, ככלל, במבחן הסעד הטכני – מעל 2.5 מיליון ש"ח או מתחת לסכום זה. בחירה זו נובעת מהחשיבות הטמונה דווקא בפשטותם של כללי הסמכות העניינית, וביעילות הדיונית הנובעת מסיווג מהיר ובהיר של כל תובענה ותובענה. יפים לעניין זה דברי השופט (כתוארו אז) א' גרוניס:

"מדוע הוחלט להעדיף את מבחן הסעד על פני מבחן מהות הסכסוך (או העילה)? מבחן הסעד הינו מבחן פשוט יחסית. על-פיו נדרשים אנו לבחון את כתב-הטענות שהגיש התובע (או המבקש) עם פתיחתו של ההליך. הא ותו לא. על-פי הסעד הנקוב שם נדע אם ההליך הוגש לבית-המשפט המוסמך, או שמא הייתה חובה להגישו לבית-משפט אחר. אין צורך כלל להידרש לטענותיו של הנתבע (או של המשיב) בכתב-הטענות שהגיש הוא בתגובה. במילים אחרות, קביעת הסמכות נעשית על-פי האמור בכתב-התביעה, ואין בטענותיו של הנתבע כדי לשנות במקרה רגיל. מכך אף נובע שקביעת הסמכות אינה מצריכה שמיעת ראיות (אלא במקרה מסוים, כאשר קביעת הסמכות תלויה בנתון עובדתי כלשהו [...]). זאת ועוד, ככל שיוקדם השלב שבו מוכרעת שאלת הסמכות, על היבטיה השונים, יתרום הדבר לתפקוד יעיל יותר של מערכת השיפוט ולחיסכון במשאבים של כל הגורמים המעורבים, כולל בעלי-הדין [...] בעת ההגדרה של תיחום סמכויותיהם של בתי-משפט יש לשאוף לכללים פשוטים וברורים ככל האפשר על-מנת לצמצם את ההתדיינות בסוגיות של פרוזדור בדרך לטרקלין, היינו הסכסוך גופו" (ראו: ע"א 2846/03 אלדרמן נ' ארליך, פ"ד נט(3) 529,

536-535 (2004); ההדגשות הוספו, י.ו.; כן ראו: יששכר רוזן-צבי ההליך האזרחי 289 (2015).

ואולם, פרשנות שתיקת חוק בתי המשפט ביחס להליך ההודעה לצד שלישי, כהסדר שלישי, המשמיע החלה טכנית כאמור של מבחן הסעד אף על הודעה לצד שלישי, לא זו בלבד שאינה מקדמת את אותה יעילות דיונית אשר ביקש המחוקק להשיג בכללי הסמכות העניינית, אלא שיש בה אף כדי לפגום בתכלית חשובה זו. הדברים מתחדדים בייחוד לאחר בחינת תכליתו של הליך ההודעה לצד שלישי, אשר כל כולה יעילות דיונית, כפי שיבואר להלן.

(ג) "תכלית העל" שבסוד הליך ההודעה לצד שלישי – יעילות דיונית

26. נפנה, אפוא, להרחיב בתכלית היעילות הדיונית המונחת ביסודו של הליך ההודעה לצד שלישי, על היבטיה השונים. תכלית זו, כפי שנאמר, צריכה לעמוד לנגד עיני השופט-הפרשן שעה שניגש לבאר את שתיקת המחוקק בדבר הסמכות העניינית לדון בהודעה לצד שלישי (ראו: קשת, בעמוד 1038; וכן, ראו והשוו: עניין צרקלביץ, בעמוד 106; ברע"א 5150/02 וינברג נ' ביילס, פ"ד נח(2) 205, 211 (2003)).

27. בבסיסו, נועד הליך ההודעה לצד שלישי למנוע, ככל שניתן, פיצול דיוני בין הליכים משפטיים שונים הנוגעים לאותו סכסוך. בכך, הליך זה מגשים את "תכלית העל" המונחת ביסודו – היא היעילות הדיונית (ראו: סוסמן, בעמודים 635-636; גורן, בעמודים 792-793). לעניין זה, יפים דברי המשנה לנשיא (כתוארו אז) מ' שמגר ברע"א 457/83 Ohio Medical Products Division of Air Reduction Company, Inc. קופת חולים של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, פ"ד לז(4) 309, 311 (1983) (להלן: עניין Ohio Medical):

"הודעה לצד שלישי [...] מטרתה העיקרית היא בכל מקרה אחת, והיא, כי התדיינויות על כל הסתעפויותיהן בשל אותה עילה או בשל עילות הצומחות ממערכת עובדות אחת, יתקיימו, ככל האפשר, בצוותא חדא. כך ייחסך זמנם של בעלי הדין, של העדים ושל בתי המשפט, כי אלו הראשונים יצטרכו להתייבץ למשפט או לעדות רק פעם אחת, ובית המשפט יוכל לקבוע ממצאים שיחבקו את כל הפרשה ויחייבו את כל בעלי הדין ולהכריע בדיון אחד בכל השלכותיה המשפטיות של פרשה נתונה. ההכרעה במחלוקת בין התובע לנתבע העיקריים תיפול אז בדיון בו נטל חלק גם הצד השלישי שצורף למשפט".

ואמנם, ליעילות הדיונית פנים רבות; נעמוד, אפוא, על היבטיה העיקריים של היעילות הדיונית המגולמת בהליך ההודעה לצד שלישי.

28. ראשית, הגשתה של הודעה לצד שלישי קושרת את הצד השלישי להתדיינות שבין התובע לנתבע, כמו גם להכרעה אשר תתקבל במסגרת התביעה העיקרית, באופן המקיים כלפיו מעשה בית דין. בכך, מתאפשרת הכרעה שלמה בעניינם של כלל הנוגעים למסכת עובדתית אחת, ולא רק בעניינם של אלו אשר התובע בחר או היה רשאי להגיש נגדם את התביעה העיקרית (ראו: ע"א 54/57 קופלר נ' מרקוב, פ"ד יא 1198, 1199 (1957); ע"א 696/72 מדינת ישראל נ' גזית ושחם חברה לבנין בע"מ, פ"ד כח(1) 485, 487 (1974); רע"א 4038/09 ברונשטיין נ' ד"ר בלינדר ג'ורג' – מ.א.ר בע"מ, פסקה 25 (19.7.2009); קשת, בעמודים 1036-1038). במובן זה, הוראת תקנה 221 לתקנות, אשר הוזכרה לעיל, היא בבחינת "צדו השני של המטבע", בהתירה לצד שלישי לחלוק במסגרת הגנתו לא רק על תוכן ההודעה שהגיש הנתבע נגדו, אלא גם על תביעתו העיקרית של התובע כלפי הנתבע (ראו גם: רע"א 5635/13 קורל-תל בע"מ נ' רז, פסקה 18 (1.4.2015) (להלן: עניין קורל-תל); זוסמן, בעמוד 641; וכן, ראו: קשת, בעמודים 1046-1047: "משצורף הצד השלישי להליך, נוצר הליך החובק את כולם – את הנתבע המקורי ואת הצד השלישי – הן מבחינת העלאת העילות והן מבחינת זכותו של הצד השלישי להתגונן").

29. שנית, הליך ההודעה לצד שלישי תורם לחיסכון בעלויות הצדדים ובמשאבי המערכת השיפוטית, כך שתחת ניהול של שני הליכים נפרדים, בין התובע לנתבע ובין הנתבע לצד השלישי, תבואנה כל המחלוקות על פתרונן במסגרת דיון משותף בחסות התביעה העיקרית (ראו: רע"א 7978/13 עיריית חיפה נ' קהילת ציון אמריקאית (בפירוק), פסקה 11 (21.2.2014); עניין Ohio Medical, בעמוד 311; זוסמן, בעמוד 635; קשת, בעמודים 1038-1039; גורן, בעמוד 792). כמו כן, ככל שניתן פסק דין לטובת התובע, לא יאלץ הנתבע להמתין זמן רב עד להכרעה במחלוקת שבינו לבין הצד השלישי – דבר העלול להסב לו נזק ניכר ככל שהתובע יבצע בינתיים את פסק הדין שניתן לזכותו (ראו: ע"א 258/56 סבירסקי נ' ג'ייקובס, פ"ד י 1997, 2001 (1956); עניין קורל-תל, בפסקה 19).

30. שלישית, פיצול דיוני של ההליך המתנהל בין התובע לנתבע ושל ההליך שבין הנתבע לצד השלישי, עלול להביא להכרעות סותרות בין ערכאות. בכך, פועל יוצא של הדיון בהודעת הצד השלישי במסגרת התביעה העיקרית מגשים היבט נוסף של יעילות דיונית – אחידות הפסיקה ביחס לאותה פרשיה (ראו: עניין Ohio Medical, בעמוד 311; עניין קורל-תל, בפסקה 17; קשת, בעמוד 1035).

31. מן האמור עד כה אנו מוצאים כי הן לשון התקנות המסדירות את הליך ההודעה לצד שלישי והן תכלית היעילות הדיונית שביסודו, מלמדות על מהותה של ההודעה לצד שלישי כהליך נלווה לתביעה העיקרית ועל החשיבות לדון בהן במאוחד. תכלית חשובה זו תאויין, הלכה למעשה, אם הדיון בתביעה העיקרית ובהודעה לצד שלישי יפוצל בין ערכאות שונות, ובכך תיפגע אף תכלית היעילות הדיונית העומדת בבסיס כללי הסמכות העניינית הקבועים בחוק בתי המשפט.

32. אשר על כן, אני סבורה כי לא נכון יהיה לפרש את שתיקתו של חוק בתי המשפט ביחס להליך ההודעה לצד שלישי כהסדר שלילי, וכי יש לראות בשתיקה האמורה כחֶסֶר, אשר ניתן להשלמה באמצעות הכללים הקבועים לכך בחוק.

נפנה, אפוא, לדון באמצעים להשלמתו של חֶסֶר זה.

השלמת החֶסֶר – על דרך ההיקש

33. סעיף 1 לחוק יסודות המשפט, שכותרתו "מקורות משפט משלימים", קובע את האמצעים העומדים לרשותו של בית המשפט לשם הכרעה בשאלה משפטית העומדת לפניו, כמו גם את המדרג בין אמצעים אלה, כדלקמן: חקיקה, הלכה פסוקה, היקש, ועקרונות החירות, הצדק, היושר והשלום של המשפט העברי ומורשת ישראל. בענייננו, כאמור, הסוגיה העומדת להכרעה בבקשה דנן טרם זכתה למענה בחקיקה ובהלכה הפסוקה, ולכן שומה עלינו לנסות ולהשיב עליה בדרך של היקש (להרחבה על חשיבותו של ההיקש ככלי פרשני, ראו: אהרן ברק פרשנות במשפט (חלק ראשון – תורת הפרשנות הכללית) 514-516 (1993)).

34. כיצד יבוצע אותו היקש? כפי שנקבע בעבר על-ידי בית משפט זה, ניתן להסתייע אמנם בדברי חקיקה אחרים אשר מטרתם התחיקתית דומה או זהה, אך "כלל גדול בפרשנות הוא שעליך לגלות משמעותו של דיבור, בראש ובראשונה, מאותו חיקוק עצמו, שכן 'דיבור שבחיקוק הוא יצור החי בסביבתו. הוא מקבל את צביונו מהקשר הדברים'" (ראו: ע"א 347/71 סנסור נ' הקונסוליה הכללית של יוון, פ"ד כו(2) 328, 332-333 (1972); ראו גם: בג"ץ 2875/18 התאחדות תאגידי כוח אדם זר בענף הבניין נ' ממשלת ישראל, פסקה 23 (18.6.2019); אהרן ברק פרשנות במשפט חלק שני – פרשנות החקיקה 306-308 (1993)). אם כן, בענייננו, אני סבורה כי ההיקש הרלוונטי טמון דווקא בהסדר הקבוע בחוק בתי המשפט עצמו בנוגע לסמכות העניינית לדון בתביעה שכנגד.

35. כאמור, חוק בתי המשפט מחריג באופן מפורש את התביעה שכנגד מכללי הסמכות העניינית הרגילים הקבועים בו (ראו שם, בסעיפים 40(1) סיפא ו-51(א)(4)). אני סבורה כי ניתן להקיש מהסדר זה החל בהליך של תביעה שכנגד אף לעניין הליך ההודעה לצד שלישי שבענייננו. ודוק: התביעה שכנגד – הגם שמוגשת בתגובה לתביעה העיקרית ומתבררת במסגרתה (תקנה 53(א) לתקנות) – יכולה להתברר אף בנפרד ממנה, לכלול נתבעים חדשים שלא היו צד לתביעה העיקרית ואף לעמוד לבדה גם לאחר מחיקת התביעה העיקרית או דחייתה (ראו: תקנה 53(ב), תקנה 54 ותקנה 57 לתקנות). אם כן, בשונה מהודעה לצד שלישי – אשר כרוכה, כאמור, בתביעה העיקרית ונלווית לה – התביעה שכנגד אינה בגדר תביעה המותנית בתביעה העיקרית. אף על-פי כן, המחוקק מצא לנכון לקבוע כי תביעה שכנגד תידון במאוחד עם התביעה העיקרית – יהא שווה אשר יהא, וזאת על-מנת לשמור על היעילות הדיונית ולהימנע מפיצול הדיון בסכסוך (ראו: ע"א 289/65 רובינשטיין נ' רון, פ"ד כ(1) 505, 522 (1966); גורן, בעמודים 91-90; וכן, ראו: עמוד 7 לפרוטוקול מס' 198 של ישיבת ועדת החוקה חוק ומשפט (24.5.2010), במסגרתה ציינה היועצת המשפטית לוועדה לעניין סעיף 40(1) לחוק בתי המשפט כי זוהי "יעילות שצריך לשמור עליה, בכך שעניינים יידונו ביחד ולא יפוצלו").

אני סבורה כי טעמים אלה העומדים ביסוד איחוד התביעה העיקרית והתביעה שכנגד, חלים ביתר שאת בבחינת קל וחומר, ביחס להליך ההודעה לצד שלישי, כמובהר בהרחבה לעיל. טעמים אלה מצדיקים, כאמור, לדון במאוחד בתביעה העיקרית ובהודעה לצד שלישי המוגשת בגדרה, אף אם ההודעה הועמדה על סכום הנמוך מ-2.5 מיליון ש"ח (ראו גם: קשט, בעמוד 1045, ה"ש 48). לגבי היקש מסוג של "קל וחומר" צוין כי:

"שיטת ההיקש מבוססת על הדמיון בין המצב המוסדר לבין המצב הבלתי מוסדר. מקרה מיוחד וחריף של דמיון הוא, כאשר בין המצב המוסדר למצב הבלתי מוסדר לא רק שקיים דמיון, אלא שמקל וחומר (a fortiori), אם במקרה המוסדר הפיתרון הוא פלוני, גם המקרה הבלתי מוסדר חייב לקבל פיתרון דומה. [...] אם תנאים מסוימים מולידים תוצאות משפטיות מסוימות, קל וחומר שתנאים חריפים יותר יולידו אותן תוצאות."
(ראו: אהרן ברק פרשנות במשפט חלק ראשון – תורת הפרשנות הכללית 518 (1993))

36. הנה כי כן, נוכח מהותה של ההודעה לצד שלישי כנלווית לתביעה העיקרית וכרוכה אחריה, כפי שזו משתקפת מלשון התקנות, ומתכלית היעילות הדיונית העומדת ביסוד כללי הסמכות העניינית שבחוק בתי המשפט ובבסיסו של הליך ההודעה לצד שלישי, אני סבורה כי יש לפרש את שתיקתו של חוק בתי המשפט ביחס להודעה לצד שלישי כחֶסֶר ולא כהסדר שלילי. חֶסֶר זה ניתן להשלמה, כאמור, באמצעות היקש על דרך של קל וחומר מן ההסדר הקבוע בחוק בתי המשפט ביחס לתביעה שכנגד.

היקש זה מובילנו לכלל מסקנה כי בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בהודעה לצד שלישי אשר הוגשה במסגרת תביעה המתנהלת בפניו, אף אם סכום ההודעה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום, כבענייננו.

37. יישום האמור לעיל על ענייננו מלמד, אם כן, כי יש לאשר את החלטת בית המשפט המחוזי אשר דחה את בקשת המבקשים לסלק על הסף את ההודעה לצד שלישי, ובהתאם יש לדחות אף את הערעור דנן.

38. טוֹף דבר: נוכח כל האמור לעיל, אציע לחבריי לדחות את הערעור.

עוד אציע כי בנסיבות העניין, לא ייעשה צו להוצאות.

ש ו פ ט ת

השופט י' עמית:

אני מסכים.

1. לדידי, פשיטא כי כאשר ראובן תובע את שמעון בבית המשפט המחוזי בסכום של חמישה מליון ₪, שמעון רשאי לשלוח ללוי הודעת צד שלישי על סך 250,000 ₪. למיטב ידיעתי זו גם הפרקטיקה הנוהגת. כאשר רוכשי דירות בבניין מתאגדים ותובעים את המוכר בגין ליקויי בניה שונים בבית המשפט המחוזי, בסכום של חמישה מליון ₪, המוכר שולח הודעות צד ג' לקבלני המשנה השונים, בגובה הסכומים שנתבעים ממנו בגין הליקויים השונים. לדוגמה, אם במסגרת התביעה העיקרית נתבע סכום של 250,000

נח בגין ליקויים בעבודות אלומיניום וסכום של 500,000 ₪ בגין ליקויים בעבודות ריצוף, המוכר זכאי לשלוח הודעת צד ג' בסכומים אלה לקבלני המשנה לעבודות האלומיניום והריצוף. כפי שציינה חברתי, השופטת י' וילנר, ברי כי פיצול הדיון באופן שהודעות צד ג' יידונו בנפרד בבית משפט השלום, לא רק שאינה יעילה, היא גם פתח להכרעות סותרות (כל זאת, כמובן, מבלי לגרוע משיקול דעתה של הערכאה הדיונית לפצל את הדיון בין התביעה העיקרית להודעות צד שלישי).

2. ובכלל, הגיונם של דברים וקל וחומר מביאים לתוצאה זו. קשה להלום כי לבית משפט השלום תהא סמכות לדון בתביעה שכנגד בסכום של 4 מליון ₪, בבחינת "יש בכלל מאה מאתיים", אך לבית המשפט המחוזי לא תהא סמכות לדון בתביעה של 250,000 ₪ בהודעת צד שלישי, על אף ש"יש בכלל מאתיים מנה" (סנהדרין ל"א ע"א).

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת י' וילנר.

ניתן היום, כ"א בחשוון התש"ף (19.11.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

